

**SÖZLÜ
VE
SÖZSÜZ
İLETİŞİM
KISA ÖZET**

KOLAYAOF

1. Ünite – Sözlü İletişim

DİL, YAZI VE SÖZLÜ İLETİŞİM İLİŞKİSİ

Modern dilin öncü dilbilimcilerinden Ferdinand de Saussure (1857 – 1913) her türlü sözel iletişimin konuşmaya ve dile dayandığını sürekli vurgulamıştır. Sözlü iletişim ile ilgili araştırmalar daha çok yazı öncesi döneme dayanmaktadır ama bununla beraber hem kitle iletişim araçlarının yaygınlaşması sonrası hem de son dönemde yeni medya gibi konularla bağlamsal olarak sözlü iletişim konusu tekrar gündeme gelmiştir. Sözlü iletişim, özellikle konuşma, iletişim biçimleri arasında en temel biçim olarak yer alırken, yazı sadece tamamlayıcı unsur olarak yer almıştır.

SÖZLÜ İLETİŞİMİN TEMEL ÖGESİ

Olan dilin, sese yerleşmesi ise tarihsel araştırmalar doğrultusunda günümüzde hala yeni bakış açılarıyla birlikte yeniden ele alınmaktadır. Bununla birlikte, ses ve dil, yazıdan daha önce var olduğundan dolayı, sözlü oluşan kültür ile yazının oluşturduğu kültür ayrı bir şekilde, kendilerine özgün bir alanda ele alınmışlardır.

SÖZLÜ İLETİŞİMİN SAĞLADIĞI EN ÖNEMLİ ÖZELLİK

Bireyi hem düşünsel açıdan hem de iletişim açısından daha özgür bırakmasıdır (Ong, 1999). Dili ve sesleri görsel bir çerçevede sunan yazının aksine, sözlü iletişim yoluyla birey dili kendi düşüncesinin izin verdiği ölçüde özgürce ifade edebilir. Buna karşın, bir düşüncenin yazıya aktarılmasında kişi ifadesini yazının kuralları içerisinde tutmak ve iletişimini bu çerçevede içerisinde sağlamak zorundadır.

DİL VE SÖZLÜ İLETİŞİMİN KARAKTERİ

Sözlü iletişim hayatımız süresince günlük yaşantıda elde edebildiğimiz başarıyı sağlayan ve aynı zamanda bu başarının dil üzerinden iletilmesini sağlayan bir kavram haline gelmiştir. Buna karşılık, göz ardı edilmemesi gereken durum ise sözlü iletişim içerisinde dilin kullanımı aşamasında, kullanım özelliklerinden dolayı meydana gelen bazı zorluklardır. Bu zorlukların aşılması günlük özel ve genel iletişimimizi başarılı kılma olanağı sağlar

SÖZEL DİLİN KULLANIMI

Ünlü dilbilimci Ferdinand de Saussure (1857 – 1913), dili *langue* ve *parole* olarak iki form içerisinde incelemiştir. İlk önce Fransızca da kullanılan bu iki kavram, zaman içerisinde tüm diller ve onların iletişimi içerisinde kullanımına uygulanabilir hale gelmiştir. *Langue* kavramı daha çok dilin teknik ve dilbilgisi yönlerini içerirken, herkesin biçimsel olarak dilin aynı sözel kullanımıyla ilgilidir. *Parole* ise insanlar tarafından dilin sosyal hayatta ve sözel iletişimde kullanılması amacıyla yaratılmış kurallarını içerir. Bu bağlamda *langue*'nin dil ile ilgili yapısal kuralları, *parole*'nin ise düzenleyici kuralları içerdiği söylenebilir.

langue ve parole kavramlarını sosyal bağlam içerisinde inceleyen psiko-dilbilimci

Noam Chomsky ise dili, sözlü iletişimin ögesi olarak kullanarak iki biçimde incelemiştir. Dilbilgisi ve uygun kurallar çerçevesinde konuşulan dile *yetkin* (competence) dil ve dilin sosyal bağlamda iletişim ögesi olarak kullanımına da *performans* (performance) dili şeklinde nitelendirmektedir Dilin sosyal yapı içerisinde uygun bir iletişim aracı olarak kullanılması, o dilin *performans* kullanımıyla ilgiliyken; yetkin kullanım, kişinin, dili uygun yapısıyla beraber sosyal bir durum içerisine yerleştirmesi durumudur.

Artikülasyon ve Sözlü İletişim:

Dilin en öz anlam içeren öğeleri olan kelimeler, bizim kişilere, nesnelere ve olaylara eklediğimiz birer etikettir. Her birimizin dilin sınırları içerisinde birer ismi vardır ve bu bizim sosyal tanınırlığımızı sağlar (Fisher, 1987: 79). Sözlü iletişimde aslında iletişimin içeriğini oluşturan bireyin kendisidir. Bunun nedeni ise bireyin, konuştuğu dilin barındırdığı binlerce kelimedenden yalnızca 1500 – 2000 kelimeyi seçerek günlük hayatı içerisinde oluşturduğu sözlü iletişimidir. Sözlü iletişim içerisinde artikülasyonu etkileyen iki özellikten bahsedilebilir.

İlk özellik, kelimeleri birlikte nasıl ve hangi çeşitlilikte kullandığımız ve kullanılan kelimelerin birlikte ortaya çıkardığı anlam zenginliğidir.

İkinci özellik ise bizim asıl üzerinde durmamız gereken artikülasyonun iletişim sırasında bulunan sosyal durum ile uygunluğudur Sözlü iletişim bir süreçtir. Her ne kadar hızlı gerçekleşse de, mesajın gönderen tarafından hazırlanıp yollanması ve alıcının bu iletiyi alarak anlamlandırması belirli bir zaman alır. Bununla birlikte sözlü iletişimin eylemsel olarak oluştuğu an dışında öncesi ve sonrası da bulunur.

HAZIRLAMA SÜREÇLERİ

Gönderenin önce gönderiyi hazırlama süreci vardır ki bu çok önceden oluşmaya başlayabilir. Alıcının da mesajı aldıktan sonra onu anlamlandırıp depolaması ve sonra tekrar kullanılabilir halde hazır tutması, sürecin devamlılığını gösterir. Sözel kültür ve iletişimin topluma kurduğu bağ çok yakın ve özeldir. Sosyal yapı içerisinde kullanılan sözlü iletişim ve onun öğeleri, kullanıldığı topluluğun özelliklerini de taşımaktadır. Bu duruma bakarak aslında bir ülke de kullanılan dilin ve bu nedenle de sözel iletişimin iki farklı türü olduğu gözlemlenebilir. İnsanın ses ve söz yoluyla kurduğu ve daha çok kurallara uygun olması gereken sözlük dili var iken, bir de günlük normal yaşantısı içerisinde sözel iletişim için kullandığı iletişim dili vardır.

5

Sözlü İletişim:

Günlük hayat içerisinde iletişim amaçlı kullanılan sözel iletişim biçimi toplumsal yapıya daha yakın olarak gelişir. Sosyal yapı ile sözlü iletişim arasında iki taraflı bir ilişki vardır. Sözlü iletişimdeki önemli unsurlardan biri de anlam kavramıdır. Her birey, sözlü iletiyi kendi bilinci doğrultusunda anlamlandırır ve bu anlamlandırmaya göre mesajı gönderir ve alır.

- Sözlü iletişimde anlam konusunu daha iyi kavramak adına iki türlü anlamdan bahsedebiliriz. **İlk olarak** bahsedebileceğimiz anlam yine dil ve onun kullanımıyla ilgilidir. Bu anlam dilin kuralları çerçevesinde değerlendirilir.
- **İkinci anlam** ise daha karmaşık olan bireylerarası sözel iletişimde oluşan soyut anlamdır ki bu anlamın doğrusu yoktur. Buna ek olarak, anlam kavramını kalıplaşmış ve stil değiştiren anlam olarak iki belirgin gruba ayırabiliriz. Kalıplaşmış anlam, bireylerarası sözlü iletişim sayesinde sosyal anlam içerisinde oluşmuş anlam olarak adlandırılmaktadır. Bu durum içerisinde sosyal bağlamla birlikte dilin kullanımının kalıplaşmasıyla sözlü iletişim oluşmaktadır. Stil değiştiren anlamda ise kişi bulunduğu ortama göre aldığı ve gönderdiği mesajı anlamlandırır.

SÖYLEM: Sözlü iletişim içerisinde mesajı taşıyan aygıtlar bütünüdür. Bireyin kişisel bilinci iletişim nesnesini oluşturur ve söylem yoluyla karşı tarafa taşır. Söylem, içerisinde hem niyeti, hem bilincin ortaya koyduğu öğeleri, hem de anlamı bir arada barındırmaktadır. Buna karşılık, anlamda da olduğu gibi, söylemde bulunan kişiyle, söylemi algılayan kişi arasında, söylemin çözümlenmesinde farklılıklar olabilir.

SÖZLÜ SÖZSÜZ İLETİŞİM

BİREYLERARASI İLETİŞİM: İnsan iletişimin temeli olan bireylerarası iletişim, bireylerin fiziksel olanaklarını kullanarak kendi aralarında kurduğu etkileşimler bütünüdür ve bu kişiler günlük hayat içerisinde belirli ortamlarda bulunarak sözlü iletişim kurarlar. İki bireyden fazla bireyin bulunduğu ortamlarda grupsal sözlü iletişim durumu oluşmaktadır. Aile ortamı, iş ortamı, arkadaş ortamı gibi ortamlarda grup içi sözlü iletişim söz konusudur. Grup ortamları sosyal ortamlar olmakla beraber, bireyi birden fazla kişiyle sözlü iletişim kurma durumuna sokar.

KİTLE İLETİŞİMİ: Grup içerisinde oluşan sözlü iletişimin sosyal ortama bağlı olarak kurulduğu en geniş biçimi de kitle iletişimidir. Kitle iletişimi aslında birçok küçük grubu ve neredeyse bütün bireyleri içine alarak sözlü iletişimin her biçimde ve her anlamda görüldüğü bir iletişim kavramıdır. Sözlü iletişimin görüldüğü kitle iletişiminde, gönderen ve alıcı ilişkisi, bireylerarası iletişimdeki gibi yakın ve hızlı olmaz. İletişimin bir süreç olduğunu düşünürsek, kitle iletişimi süreç olarak gönderenin ve alıcının farklı zaman ve mekânlardan kurduğu kapsayıcı bir alana sahiptir.

İLETİŞİM KURMA AMAÇLARI

Günlük hayatı içerisinde görerek, göstererek, konuşarak ve dinleyerek iletişim kuran insan, bu eylemleri, bilinçli ya da bilinçsiz, belirli bir amaç için yapmaktadır. Bu amaçlar da ana başlık olarak iletişim kurma amaçlarıyla örtüşmektedir. Bu amaçlardan biri sosyalleşmedir. Bireyin diğer bireyleri tanımak ve kendisini tanıtmak için sadece görmesi, göstermesi ve aynı ortamda bulunması yeterli değildir. Kişinin, diğer bireyleri anlaması ve tanınması için sözlü iletişim kurması kaçınılmazdır. Kendi topladığı bilgileri paylaşmak ve yeni bilgiler edinebilmek için, kişi sözel yoldan iletişime geçmeli, konuşmalı ve dinlemelidir. Bu durum içerisinde sözlü iletişim bir araç iken, sosyalleşme bir amaçtır. Sözlü iletişim kurma amaçlarından bir diğeri iknadır. İkna amaçlı sözel iletişim genellikle alıcının daha önceden oluşmuş davranış ve bilincinde değişiklik yaratma nedeniyle yapılmaktadır. Bu amaçla yapılmak istenen, alıcıda değişiklik yaratacak bir bilgiyi kullanarak, bu bilginin alıcı tarafından değerlendirilip kabul etmesini sağlamaktır.

Sözlü iletişim en genel amacı aslında bilgi paylaşımıdır. İnsan en sade ve kolay biçimde, sözel olarak bilgiyi verir ve alır. Sözel iletişim olarak bahsettiğimiz süreçler bütünü, genel olarak sözel bilginin hızlı bir şekilde paylaşımı için kullanılmaktadır. Bununla beraber, üç grup olarak bahsettiğimiz iletişim kurma amaçlarının en kapsayıcı olanı da bilgi paylaşımıdır. Hem sosyalleşme amacıyla hem de ikna amacıyla kurulan sözel iletişim, içerisinde karşı tarafa gönderilmek istenilen bilgiyi de içerir

Bu Özetin tamamını,Çıkmış Sorularını,Deneme Sorularını adresinize gönderiyoruz!...

Tıklayınız

<https://www.kolaysinavlar.com/sozlu-ve-sozsuz-iletisim-ilt108u?search=ilt108u>